

Spionchefen - Erindringer fra Celle 18

(https://krigsvidenskab.dk/application/files/3516/7102/0987/Skaermbillede_2022-12-09_kl._13.06.24.png)

(https://krigsvidenskab.dk/application/files/3516/7102/0987/Skaermbillede_2022-12-09_kl._13.06.24.png)

()

Titel: Spionchefen - Erindringer fra Celle 18

Forfattere: Lars Findsen og Mette Mayli Albæk

Forlag: Politikens Forlag

Diverse: 256 sider; Pris 300 kr.

Anmelder: Niels-Ole Mannerup

Rating: 3

Belært af de nedlagte fogedforbud ved udgivelsen af "Jæger - i Krig med Eliten" (af Thomas Rathsack og Dennis Drejer, Peoples Press, 2009, red.) og "Syv År for PET" (af Morten Skjoldager, Peoples Press, 2016, red.) kunne det kun gå for langsomt med at erhverve sig sandheden om Findsen-sagen med udgivelsen af Lars Findsens erindringer. Fogedforbud blev det dog ikke til, og *Spionchefen* kan stadig købes.

Bogens omdrejningspunkt, Lars Findsen, mener selv, at man skal læse "Spionchefen" af følgende årsager (side 11f): »Med mine erindringer fra min karriere som topembedsmand ønsker jeg i udvalgte nedslag at beskrive indefra, hvordan de seneste årtiers skelsættende begivenheder har præget samfundet - og i

nogle tilfælde danskernes hverdag.« Endvidere anfører Findsen, at hans fortælling vil være med til at afdække offentlighedens interesse i FE-sagen; og endelig vil han gerne sætte retssikkerhed og demokratiets principper til debat, hvilket vil ske med afsæt i hans egne erfaringer fra et langt liv i statens (hemmelige) tjenester. »Selvom jeg ønsker alt frem, er der ting, jeg ikke må sige. I bogen fortæller jeg ærligt det, jeg kan, om at blive anholdt, sidde fængslet i 71 dage - og om at have været overvåget i over et år.«

Spoiler Alert: Man får ingen af statens hemmeligheder at vide, hvilket dog ikke gør "Spionchefen" uinteressant at læse, blot man ikke har forventningen om sandheden - og hele sandheden - om det hemmelige liv i statens interesse. Hvis dette er forventningen, bliver man skuffet.

Prologen (side 15-26) samt kapitel 1 og 2 (side 27-34) er en kriminalroman værdig. Jeg har intet problem med at leve mig ind i, hvordan arrestationen af Findsen i Københavns Lufthavn forløb. Beskrivelsen af alt fra betjentene til faciliteterne i cellen er *spot-on*; og der er styr på alle detaljer, som var de fotograferet med en fotografisk hukommelse ned i mindste målestok. Få sider inde i "Spionchefen" står det dog klart, at der ikke er tale om en dagbog i traditionel forstand bygget op over dagbogsnotater fra dag nr. 1 til dag nr. 71. Altså må det være tanker, som er skrevet ned (side 32f), og som senere er bearbejdet og sat i kontekst.

Side 35-50 er et generelt tilbageblik på Lars Findsens indledende karriere som embedsmand i statsadministrationen. Det er ifølge ham selv fortællingen om en mand uden klare ambitioner. Dette vil jeg dog mene, at man ikke skal tro på. Findsen *var* og *er* ambitiøs, og det vil han altid være. Fængselsstraf eller ej venter der med sikkerhed (nye) eventyr. Man fornemmer også, at han passer ind i administrationens system, hvor de rette mennesker får øjnene op for hans viden, færdigheder og kunnen. Alligevel forstår man også, at Findsen er en person, man kan slå sig på, for han ved, hvad han vil, og det han vil, skal nok blive gennemført.

Citater om Findsens forhold til forsvarsminister Trine Bramsen og departementschef Barbara Bertelsen har medierne allerede behandlet indgående, men bogen indeholder mere fra samme skuffe. På side 128 og frem beskrives et sammenstød mellem Findsen og forsvarschef General Jesper Helsø, hvor Findsens manglende forståelse for den officersgerning forsvarschefen repræsenterer tydeligt fremgår. Bliver man som forsvarschef lidt for menneskelig, får man med Findsens grovfil, sådan som det også var tilfældet med forsvarschef Admiral Tim Sloth Jørgensen (side 137). Samtidig beskrives et *clash* af dimensioner mellem civile embedsmænd og militære embedsmænd, idet det næppe er daværende forsvarsminister Trine Bramsen, der har opfundet betegnelsen styrelseschef om forsvarschefen. Forsvarschefen er som bekendt

forsvarsministerens militærfaglige rådgiver, men ifølge Findsen skal referencerelationen ses sådan, at forsvarschefen refererer direkte til departementschefen og ikke forsvarsministeren.

Mudderkastning klæder ingen, men den er en del af virkeligheden. Er man i kridthuset, går alting til gengæld meget nemmere - ikke mindst, når det gælder statsadministrationens højeste stillinger. "*Vi synes, du skal være PET-chef*", refereres departementschef Michael Lunn, Justitsministeriet, og justitsminister Lene Espersen - nævnt i den rækkefølge - at have besluttet (side 71). Senere går turen tilbage til Forsvarsministeriet - nu som departementschef - og ansættelsessamtalen foregår på samme vis, fordi forsvarsministeren og den afgående departementschef ville det sådan (side 106ff). Da daværende forsvarsminister Søren Gade forlader sin ministerpost, bliver det atter tid til fingerknips og med statsminister Lars Løkke Rasmussens velsignelse bytter Findsen og den daværende FE chef Thomas Ahrenkiel plads.

"Spionchefen" afklarer ikke, hvad Findsen-sagen - og FE-sagen - drejer sig om. Hemmeligheder er hemmeligheder, og når det drejer sig om statens sikkerhed, får begrebet hemmelighed endnu større vægt. Det kan ikke være anderledes. Man kan gætte i øst og i vest - men det forbliver givetvis gæt, der aldrig bliver besvaret.

"Spionchefen" virker til tider rodet med unødvendige *timejump*, og hvis man ikke kender persongalleriet i forvejen - fra rigspolitichef Torsten Hesselbjerg og politimester Birgitte Stampe til ambassadør Ulrik Federspiel - er man allerede bagud på points. Derfor ser jeg ikke Findsens erindringer fra celle 18 for andet end et øjebliksbillede på en tid i et liv, hvor Findsen har mistet kontrol. Ikke mindst kontrollen med et karriereforløb, som sikkert ikke var begrænset af andet end fantasien. Findsen vil derfor befinde sig i et videnskabsmæssigt vakuum, og det vil gælde i mange år endnu, for straffesagsbehandlingen slutter næppe i byretten; og der kan gå mange år, før Lars Findsens endelige skæbne er kendt.

Hvad kan man så anvende "Spionchefen" til? Mange har ytret, at der ene og alene er tale om et partsindlæg i Findsen-sagen og at der ikke er fremkommet reelle fakta til efterprøvelse. Snakker vi her fakta i forhold til Findsen-sagen - og før den FE-sagen - så, er svaret "nej". Kan "Spionchefen" i stedet anvendes som partsindlæg? Ja måske, for Lars Findsen er part i Findsen-sagen, og dermed bliver "Spionchefen" blot til en historiefortælling. Når dét så er sagt, er der ingen tvivl om, at Findsen og Albæk både kan skrive og fortælle, og der kunne sikkert blive tale om et spionforfatterskab med en baggrundsviden, der kan formidles i fiktionens hellige lys. Fortælleformen, der er anvendt i "Spionchefen", fænger i bedste Eric Ambler-stil og hvis Findsen går i Philip Kerrs fodspor og beslutter sig for at skrive en dansk version af "*The Other Side of Silence*", vil han sikkert - igen - ligge øverst på bestsellerlisterne i Danmark.

En spionchefs erindringer? Lars Findsen demonstrerer endnu engang at han er en person, der ikke nøjes med middelmådighed, men - bevidst eller ubevidst - går efter at blive først blandt ligemænd. Klogere på det danske samfund efter terroranslaget mod World Trade Center og krigene i Afghanistan og Irak sammenholdt med en realdiskussion om retssikkerhed og demokratiske principper, sådan som Findsen lovede det i sin indledning (eller hele Findsen-sagen-komplekset i øvrigt) er man som læser ikke blevet. Spørgsmålet er, om den danske befolkning nogensinde får indsigt deri. Jeg har min oprigtige tvivl, men kan selvfølgelig blive overrasket, når virkeligheden en dag igen overgår fantasiens verden...

